

Tasfiyeye giren işletme kooperatifinin vergilendirilmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.17.01-KDV- 4:2010-14017-28-1034
Tarih	21.11.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri KDV ve Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.17.01-KDV- 4:2010-14017-28-1034 21/11/2011

Konu : Tasfiyeye giren işletme kooperatifinin vergilendirilmesi

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, tasfiyeye giren kooperatifinizin elinde bulunan gayrimenkullerin satılması sonucu elde edilen gelirin üyelere dağıtılmasının kurumlar vergisi açısından ne şekilde vergilendirileceği; satışın ne şekilde belgelendirileceği; satışın katma değer vergisine (KDV) tabi olup olmayacağı, tabi olması halinde uygulanacak KDV oranı sorulmaktadır.

I- GELİR VE KURUMLAR VERGİLERİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun "Muafiyetler" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde; Tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine (Yapı kooperatiflerinin

kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir iş yeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz.) ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadaryönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kanunun 13 üncü maddesine göre bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatiflerinin kurumlar vergisinden muaf olduğu hüküm altına alınmıştır.

Buna göre yukarıda belirtilen muafiyet şartlarına uyulmuş olması halinde kurumlar vergisinden muaf tutulacak kooperatifinize ait 23 adet işyerini kiraya vererek gelir elde etmesi ortak dışı işlem sayılacağından bu şartların ihlal edildiği tarihten itibaren kurumlar vergisi mükellefiyetinizin tesis edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında menkul sermaye iradının tanımı yapılmış olup, ikinci fıkrasının 2 numaralı bent hükmüne göre; iştirak hisselerinden doğan kazançlar (Limited şirket ortaklarının, iş ortaklıklarının ve komanditerlerin kâr payları ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar bu zümreye dahildir. Kooperatiflerin ortakları ile yaptıkları muamelelerden doğan kârların ortaklara kooperatifle yaptıkları muameleler nispetinde tevzii kazanç dağıtımı sayılmaz.) menkul sermaye iradı kabul edilmektedir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan kişi, kurum ve kuruluşların, yine söz konusu maddelerde bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dâhil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir ve kurumlar vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddenin tevkifat oranları belirlenen 2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 6/a bendinde, tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve bu vergilerden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz) tevkifat yapılacağı hükme bağlanmış olup, söz konusu tevkifat oranı %15 olarak belirlenmiştir.

Bu itibarla, kooperatifinizin tasfiyeye girmesi nedeniyle satacağı arsa ve işyerlerinden elde ettiği kazancı ortaklara dağıtması halinde, bu ödemeler üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine göre gelir vergisi tevkifatı yapılması ve söz konusu tevkifatın muhtasar beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, ortaklarınız tarafından elde edilen kâr payının menkul sermaye iradı olarak Gelir Vergisi Kanununun 22, 85 ve 86 ncı maddeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat edici kâğıtlar" başlıklı 227 nci maddesinde "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanunun 229 uncu maddesinde, fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanunun 231 inci maddesinin 5 numaralı bendinde de, faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı, 232 nci maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla, kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin sattıkları emtia veya yaptıkları iş için fatura vermek, satın aldıkları emtia ve hizmetler için de fatura istemek ve almak zorunda oldukları hükümlerine alınmıştır.

Öte yandan, Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi ile Bakanlığımıza, mükelleflere, muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirme ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirleme yetkisi verilmiştir. Bu yetkiye dayanarak tahsilat ve ödemelerin banka, özel finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsikine ilişkin açıklamalara 320, 323, 324, 332 ve 337 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 268 Seri Nolu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği ve 1 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinde yer verilmiştir.

Bahse konu Genel Tebliğler ile birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenler, defter tutmak zorunda olan çiftçiler, serbest meslek erbabı ile vergiden muaf esnafın kendi aralarında yapacakları ticari işlemleri ile nihai tüketicilerden (Türkiye'de mukim olmayan yabancılar hariç) mal veya hizmet bedeli olarak yapacakları 5.000,00 TL. (332 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca 01/05/2004 tarihinden itibaren 8.000,00.- TL.) sınırı aşan tahsilat ve ödemelerinin banka, özel finans kurumları veya posta idareleri aracılığıyla yapılması ve bu kurumlarca düzenlenecek belgeler ile tevsikin zorunlu olduğu, 324 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile de; işletmelerin kendi ortakları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerle olan ve herhangi bir ticari içeriği olmayan nakit hareketlerinin de belirtilen işlem tutarını aşması halinde tevsik kapsamında olacağı açıklamasına yer verilmiştir.

Buna göre, kooperatifiniz tarafından, tasfiyeye girilmesi nedeniyle satışa konu edilecek arsa ve işyerleri için, satışın gerçekleştiği tarihten itibaren azamî 7 (yedi) günlük süre içerisinde fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, arsa ve işyerlerinin satışı halinde elde edilecek kazancın ortaklara nakit olarak dağıtılması ve işlem tutarının 8.000,00.- TL'yi aşması durumunda ise; tahsilat ve ödemelerin; banka, özel finans kurumları veya posta idareleri aracılığıyla yapılması gerekeceği tabiidir.

III-KATMADEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun,

- 1/1 inci maddesinde; Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

- 17/4-r maddesinde; kurumların aktifinde veya belediyeler ile il özel idarelerinin mülkiyetinde, en az iki tam yıl süreyle bulunan iştirak hisseleri ile taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler ile bankalara borçlu olanların ve kefillerinin borçlarına karşılık taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) bankalara devir ve teslimlerinin vergiden istisna olduğu,

İstisna kapsamındaki kıymetlerin ticaretini yapan kurumların, bu amaçla aktiflerinde bulundurdıkları taşınmaz ve iştirak hisselerinin teslimlerinin istisna kapsamında yer almadığı; istisna kapsamında teslim edilen kıymetlerin iktisabında yüklenilen ve teslimin yapıldığı döneme kadar indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin, teslimin yapıldığı hesap dönemine ilişkin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınacağı,

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, tasfiyeye giren Kooperatifinizin aktifinde kayıtlı olan ancak ticareti yapılan gayrimenkullerin satışı KDV Kanununun 17/4-r maddesinde düzenlenen istisna kapsamında yer almadığından, bu satış işleminin genel hükümlere göre KDV ye tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026